הבחירה הלכה כג: קי ב מיי' פ"ו מהל'

ה ומיי שם הלכה זן:

קרג ו מיי׳ פ״ח מהל׳ מעילה קיג ו מייי פיים מהכי מעינה הלכה ה: קיד ז מייי פייה מהלי בית

במירה הלי ני

הפניים של ג. קשו ח מיי פ"ט מהל' ק"פ הלכה ג:

רבינו חננאל

מאי לאו דאכלין הפסח בגג ושם קראו את ההלל דאלמא

הגג נתקדש דאין לנו רשות

לאכול את הפתח אלא כמקות

ייניי ג. קמו ט שם הלכה ד:

קם א מיי פ״ן מהלי בית

מיי' פ"ו מהל' בית הבחירה הל' ז: ביא נישת הלכה חי פו.

א) לקמן קיט:, ב) תוספתא פ״א דכלים ב״ק ה״ז, ג) [ער״ מוספות שבועות יז: ד״ה וטמא], ד) וגמכיו כל״ל, מושר שני ח"ו (ש סו: תמיד כו:, ז) תוספתה דכלים ב"ק פ"א ה"ט, ה) שם, ט) [שבועות יו:], י) מנחות לח. בכורות לט: כלים פי"ו ומ"טו. כ) מכילתה בה פט"ו. ל לקמן פט:, מ) [סוטה טו.], נ) ועליה רש"שו.

תורה אור השלם

אֶת תַּבְנִית הָאוּלְם וְאֶת בָּתָּיו וְגַנְזַכִּיו וְעֵלִּיתִיו וְחֲדָרָיו הַפְּנִימִים וּבִית הכפרת:

התבנית:

3. חשב יי להשחית חומת נַ: הָפַבּ יְיְּלְנִיקְּהִיּתְּיִּתְּנְּשִׁבְּּ בָּת צִּיּוֹן נְטָה קוֹ לֹא הֵשִּׁיב יָרוֹ מִבַּלֵע וַיָּאֲבֶל חֵל וְחוֹמְה חדו אמללו: איכה ב ח ַּיִּלְּיְּלְיָתְּיּ 4. וְלָקְחוּ מִן הַדְּם וְנְתְנוּ עַל שְׁתֵּי הַבְּּתִיּם וְעַל הַבִּשְׁקוֹף עַל הַבָּתִים אֲשֶׁר יאבְלוּ מומרת יר ז אתו בהם: 5. בְּבַיִּת אֶחָד יַאָבֵל תוציא מו הבית מו הבשר חוּצָה וְעֶצֶם לֹא תִשְׁבְּרוּ בו: שמות יב מו

(h) רש"י ד״ה כי אמרה וכו׳ באלו דברים. נ״ב סוף דף ס״ז וע"ש: (3) תום' ד"ה לא נורכה וכו' דהא שטר מורחי ו צורת שושן הבירה אחת משערי כנ״ל:

## גליון הש"ם

נמרא שאני חיכל. עי

מחילות לא נתקדשו. מחילות ומערות שלתחת העורה (לעיל סז:). גגין הללו. שבעורה, אין אוכלין דקסבר גגין ועליות לא נתקדשו אלא הרלפה והאויר עד הגג (שבועות יז:). שתי אמה וברורות למי) מהלוח והו אמה (מנחות צח. וכעי"ז הבירה מלויירת בו (סובר שם) חדר אחד היה בנוי עו שער המזרחי של עזרה ומלוייר כתבנית שושן הבירה (מנחות שם) יליע שעשוי על שער מזרח ומקרי שושן הכירה (בכורות ת). שיהיו האומנין נוטלין בקטנה ומחזירין בגדולה. ודולה שיחירה חליה אזרו שלא יבואו לידי מעילה. באה באה בבאה. שלא יהנו מן ההקדש, שאם היי עושין גאותה מדה שמתנין, שמא יפחמו דאי אפשר לנמלם, הלכך מחזירין בגדולה (בכורות ww. ותרתי למה לי. כמד סגי ולאותה של משה שהיא 1° טפחים (בכורות ww.) אחת לכספא ודהבא. שמלאכת טורק היא ממנין

תיקון. אלמא עליות נתקדשו: שאני

**היכל דכתיב.** ביה ועליותיו וכתיב

הכל בכתב מיד ה' עלי השכיל אלמא

קדוש: בקודש. בעורה: ופסוחוס

לחול. שאין להם פתח לעורה אלא

להר הבית: מוכן חול. כקדושת הר

הבית ולא כעורה דבתר פתיחה

חזיל: בשגגותיהן שוין לקרקע עורה.

שהלשכות בנויות מחילות תחת הקרקע

הלכך גגים דידהו הוו להו כי ארעא:

כי אמרה רבי יוחנן. להא דמחילות

לא נתקדשו בפתוחות להר הבית

דגבי שילוח בעל קרי המשתלח חוץ

להר הבית אמרה באלו דברים (א)

דקאמר מחילות לא נתקדשו ובעל

קרי משתלח חוך לשתי מחנות ומותר

ליכנס במחילות דהר הבית: כי תניא

ההיא. דתוכן קודש בפתוחות לעזרה. להכי נקט פתוחות דבתר פתיחתן

אוליכן: והסניא מחילום שחחם היכל

חול. וקא פלקא דעתך בפתוחות

לעזרה קאמר. ומשנינן בפתוחות לחול

שמחילות מהלכות מתחת אחת עשרה

אמה שאחורי בית הכפורת עד

שנפתחות להר הבית מחוץ לעזרה:

ס"ש וגגו קודש. גגו של היכל וסיפה

דהא דרבי יהודה היא והכא לא מלי

לשנויי כדלעיל מהיכל ניתיב איניש

דהא גגו לא כתיב בקרא: גגין הללו.

שבעורה ולשכותיה: אין אוכלין שם

קדשי קדשים. הנאכלין בעורה ואין

שוחטין שם קדשים קלים הנשחטין

בכל מקום בעזרה: לחותן שתי

אמות. להכי קדשי גגין לשימוש

נתינת כלי קודש הצריכין לבנין אבל

לא הלריכין למזבח כדאשכחן שאותן

שתי אמות מקלות של מדה היו

נתונות בגובה השער שהוא בגגין

ובעליות: ד**סנן שסי אמוס.** קני

מדה היו בשושן הבירה והוא בית

הבנוי על גובה השער כדתנן במסכת

מדות (פ"א מ"ג) שער המזרחי ועליו

ונאותה של משה שהיא ו' טפחים (בכורות שם). אחת לכספא ודהו בשל משה ומחזיריו לאותה שגדולה הימנה חצי אלבע (בכורות שם) כשמתניו צורפי זהב לעשות טבלה בת חמש או בת עשר באמה

של משה עוד אות המוצר המוצר המוצר בל המוצר של המ

באוסה שיתירה עליה אלבע (בכורות שם). ממלא כריסו ממנו. שאיו האוכל אוכל בשתי מחומות (לקמו פט).

ויתן דויד לשלמה בנו

דברי הימים א כח יא 2. הַבּּל בִּכְתָב מִיִּד יְיָ עָלַי הִשְׂבִּיל בֹּל מַלְאֲבוֹת

## הגהות הב"ח

בנועות יז ע"ב תוד"ה וטמא:

## מוסף רש"י

העורה לא נתקדשו בקדושת הללו. שבעזרה, אין היבי, שם קדשי קדשים. הנאכלים לפנים מן הקלעים, החזר נגיו ועליות לא אמות. שני מהלות שחורכו היו שם שבהן מודדין האמות סוכה ה:). בשושן הבירה. מקום הוא על חומת שער מזרחי של הר הבית ושושן שהיה גובר מתנה עם האומנין כך וכך אמות בנין תבנו לבדק הבית בכך וכך דמים באמה של משה ומחזירין לו למדת אמה גדונה שימירה עניה מנגע, כדי שיוסיפו על תנאם משלהם שלא יפחתו ונמלאו נהנים מן ההקדש יותר ממה שעשו ובאין לידי מעילה (מנחות שם).

מאי לאו דאכלי ליה בגגין. אלמא גגי ירושלים נתקדשו: אין מפטירין. כשהגיע זמנו להפטר מן הסעודה דהיינו אחר הפסח שהוא נאכל באחרונה על השבע שכן חובת כל הקרבנות כדקיימא לן <sup>מ) (חולין</sup> קלב:) למשחה [במדבר יח] לגדולה כדרך שהמלכים אוכלין אין נפטרין על ידי אפיקומן: ואמר רב. אפיקומן לשון הוציאו כליכם מכאן ונלך ונאכל עוד בחבורה אחרת: שלא בשעם אכילה. קריאת ההלל לאחר אכילה: פעם אחת בשנה. ביוה"כ לקטורת ולהזיית בין הבדים: בשבוע. בשמיטה: מה היא לריכה. שמא תבקע החומה ולריכה

מאי לאו דאכלי באיגרא ואמרי באיגרא לא

דאכלי בארעא ואמרי באיגרא איני יוהתנן

אין מפטירין אחר הפסח אפיקומן ואמר רב

שלא יעקרו מחבורה לחבורה לא קשיא כאן

בשעת אכילה כאן שלא בשעת אכילה ת"ש

מאבא שאול אומר עליית בית קדשי הקדשים

חמורה מבית קדשי הקדשים שבית קדשי

הקדשים כהן גדול נכנם לו פעם אחת בשנה

ועליית בית קדשי הקדשים אין נכנסין לה

אלא "פעם אחת בשבוע ואמרי לה פעמים

בשבוע ואמרי לה פעם אחת ביובל לידע מה

היא צריכה אמר רב יוסף שמהיכל ניקום וניתיב איניש שאני היכל דכתיב

יויתן דוד לשלמה בנו את תבנית האולם ואת בתיו ייואת גנזכיו ועליותיו

וחדריו הפנימים ובית הכפורת וכתיב יהכל בכתב מיד ה' עלי השכיל ת"ש

∘הלשכות הבנויות בקודש ופתוחות לחול תוכן חול וגגותיהן קודש תרגמא רב

חסדא בשגגותיהן שוין לקרקע עזרה אי הכי אימא סיפא בנויות בחול

ופתוחות לקודש תוכן קודש וגגותיהן חול ואי ס"ד בשגגותיהן שוין לקרקע

עזרה הויא לה מחילות יוא"ר יוחנן מחילות לא נתקדשו כי קאמר רבי יוחנן

יבפתוחות להר הבית כי תניא ההיא בפתוחות לעזרה "והתני' ר"י אומר מחילות

מתחת ההיכל חול כי תניא ההיא שפתוחות לחול ת"ש יוגגו קודש ותסברא

והא קתני שחשין שחשים קדשי קדשים אוכלין שם קדשים שחשין שחשין שם קדשים והא קתני

קלים ואלא קשיא גגו קדש אמר רב חמא בר גוריא לאותן ב' אמות ידתנו ב'

וון שעל קרן מזרחית דרומית היתה יתירה עליה חצי אצבע נמצאת יתירה

על של משה אצבע ולמה היו אחת גדולה ואחת קטנה ישיהיו האומנין

נוטלין בקטנה ומחזירין בגדולה כדי שלא יבואו לידי מעילה ותרתי למה לי

אחת לכספא ודהבא ואחת לבנינא תנן החלונות ועובי החומה כלפנים

בשלמא החלונות משכחת לה רשויה לקרקע עזרה אלא עובי החומה היכי

משכחת לה משכחת לה בבר שורא דכתיב יויאבל חיל וחומה יואמר רבי

אחא ואיתימא רבי חנינא שורא ובר שורא: ב'תני' ישתי חבורות שהיו

אוכלין בבית אחד אלו הופכין את פניהם הילך ואוכלין ואלו הופכין את

פיו ומחזיר את פניו עד שמגיע אצל חבורתו ואוכל והכלה הופכת את

פניה ואוכלת: **גמ'** מתני' מני רבי יהודה היא סדתניא יעל הבתים אשר

יאכלו אותו בהם 'מלמד שהפסח נאכל בשתי חבורות יכול יהא האוכל

לא נצרכה אלא לאותן שתי אמות. לא בעי למימר דאותן שתי אמות היו מונחות בגגו של היכל דהא שער מזרחי שעליו (כ) שושן הבירה לורה אחת משערי העורה היה אלא ה"ק כמו שאותו שער מזרחי היה מהודש להניח שם כלי קודש כמו כן גגו של היכל קודש דקאמר היינו להצניע שם כלי קודש ולא שיהיו כלי קודש לריכין מקום מקודש כדמוכח בכמה דוכתי

אלא הך קדושה אית להו להניחם שם:

, קדוש. ושנינן כגון שאכל הפסח בארץ ועלו בגג לקרות את ההלל. והא דתנן אין פי׳ שלא יעברו מחבורה לחבורה. התם בשעת אכילה ת"ש מהא דתנן בתחלת כלים אבא שאול אומר עליות בית קדשי הקדשים חמורה מבית קדשי הקדשים כו׳ הרי . העליות נתקדשו. ודחי רב כלומר שאני היכל דרחמנא גזר הכי שנאמר ויתן דוד לשלמה בנו את האולם וגו׳ וכתיב הכל בכתב מיד ה' עלי השריל ח"ש אמות היה בשושן הבירה אחת על קרן מזרחית צפונית ואחת על קרן מזרחית הלשכות הבנויות בקדש דרומית זו שעל קרן מזרחית צפונית היתה יתירה על של משה חצי אצבע ותשכות הבנוחות בקוש ופתוחות לחול תוכן חול וגגותיהן קדש הנה הגגות נתקדשו. ומשני רב חסדא . הגגות הללו שויז לקרקע י י עזרה וכקרקע הן חשובין. א הכי אימא סיפא בנויות בחול ופתוחות בקדש תוכן קדש וגותיהן חול, ואי ס״ד בשוין גגות הללו לקרקע עזרה, . הויא להו מחילוח ואמר ררי אמאי תנן תוכן קדש. כי אמר אנוא דבן דמכן קו פו כי אנו. ר' יוחנן בפתוחות להר הבית, כי תניא ההיא בפתוחות פניהם הילך ואוכלין "והמיחם באמצע כשהשמש עומר למזוג קופץ את לעזרה. והתניא ר' יהודה אומר מחילות שתחת ההיכל חול. ושנינן בפתוחות לחול ת"ש וגגו של היכל קדש. ומתמהינן ותסברא גגין מי קדשי. והא קתני סיפא גגין הללו אין אוכלין שם קדשי קדשים ואין שוחטין שם קדשי קלים. ואלא קשיא וגגו של היכל קדש. ושנינו באותו . שתי אמות. כלומר. הא דתניא טור אבוות ביובון יווז יוב א נגו של היכל קדש באותן שתי אמות. כדתנז במסכת כלים (פי"ו) (פי"ז) שחי אמוח היו בשושן הבירה אחת על קרן מזרחית צפונית ואחת על קרז מזרחית דרומית. יש שאומר מדת ב׳ אמות של כסף או של זהב כגון שרביט עשויות ומונחות באותו ובהן היו ונותנין לאומנין ולוקחין. ויש אומרים מקום היה בנוי בבית המקדש צורת שושן הבירה ועשו בה בנין אמה אחת במדת משה רבינו שעשה כה בל כלי הקודש ותוספת חצי מזרחית בקרן אצבע אבבכ בקון כוודודות (דרומית) [צפונית] בנין אמה ואחרת יתירה עליהן בקרן מזרחית דרומית. ומפורש במנחות פרק שתי הלחם שהביא משנה זו

ופרקה, פירש ענין שושן

במדות פ"א שער המזרחי

אוכל בשתי מקומות תלמוד לומר זבבית אחד יאכל מכאן יאמרו השמש שושן הבירה לורה מלויירת ומפרשינן שאכל כזית בצד התנור אי פקח הוא ממלא כריסו ממנו ואם רצו בני במנחות [נח.] כדי שידעו מהיכן באו ולהכי הוא דקדשי גגין לכל דדמין לשתי חבורה לעשות עמו מובה באין ויושבין בצדו דברי רבי יהודה רבי שמעון אמות דלא הוי לורך המזבח אבל אומר על הבתים אשר יאכלו אותו בהם מלמד שהאוכל אוכל בשתי מקומות למילתה החריתי לה קדשו: של משה. יבול ששה טפחים: ולמה היו אחת גדולה ואחת קטנה. מיסגי להו בשל משה: שיהו אומנין. ששכרן לבנות כך וכך אמות נוטלין למדה הקטנה של משה ומחזירין הבנין לגזברין למדה האחת מאלו הגדולות כדי שיוותרו משלהן להקדש ולא בצמצום שמא יהנו מן ההקדש בחנם ויבואו לידי מעילה: ו**חרחי**. גדולות למה לי מיסגי בשל משה ובחדא מהנך: **חדא לדהבא וכספא.** בזו שאין יחירה על של משה אלא חלי אלבע היו לאומנות זהב וכסף כמין טבלאות ושולחנות שהן אומנות כבידה ובזו שיתירה עליהן<sup>0</sup> אלבע היו מחזירין בנין אבנים ומוסיפין על תנאן אלבע לכל אמה: **עובי החומה.** אלמא ראש החומה נתקדש דדמו לגגין ועליות: בר שורא. חומה קטנה לפנים מן החומה גדולה והיא נמוכה ושוה לקרקע גובה העורה שקרקע העורה חולך וגבוה ועולה במעלות: בזתבר' שסי חבורות שהיו אוכלות. פסח אחד בבית אחד: אלו הופכין פניהן אילך. אינן לריכין להסב אלו כנגד אלו להיות נראין כחבורה אחת אלא רשאין להפוך פניהם אלו אילך ואלו אילך ואפילו נראין כשתי חבורות לא איכפת לן כדיליף בגמרא שהפסח נאכל אף בשתי בתים לשתי חבורות: **והמיחם.** שמחממין בו חמין שמוזגין בו היין רשאין לתת באמצע כדי שיהא נוח לשמש המשמש לשתיהן למוזג משם לכאן ולכאן ואין לריכין לשנות משאר מנהג כל השנה ואף על פי שמפסיק בין החבורות לא איכפת לן. וכשהשמש משמש לשמיהן עומד מחבורה אחת שהתחיל לאכול עמה מן הפסח למזוג לחבורה האחרת: **קופן אם פיו ומחזיר אם פניו.** ללד חבורתו שלא יחשדוהו שאוכל עם חבורה האחרת דסבירא ליה לתנא דידן הפסח נאכל בשתי חבורות אבל אדם אחד אינו אוכל בשני מקומות ממנו ולהכי מוקי בבית אחד יאכל שאין אדם אחד אוכל בשני בתים ושתי חבורות ההופכות פניהן כשתי בתים דמו: **והכלה**. שהיא בושה רשאה להפוך פניה ללד אחר ולאכול כדאמרן פסח נאכל בשתי חבורות: גבו על הנחים אשר יאכלו אוחו. משמע שני בני אדם אוכלין פסח אחד בשתי בתים דכתיב יאכלו שנים אותו חד פסח בתים שנים: יכול יהא. אדם אחד אוכל בשני מקומות כגון בשני חדרים או בשתי חבורות ההופכות פניהם ח"ל בבית אחד יאכל ור' יהודה סבר יש אם למסורת כדלקמן (ע"בן יאכל כחיב משמע אדם אחד אוכלו בבית א' ולא בשני בחים אבל גבי אוכלים הרבה כתיב בתים הרבה: השמש. שהיה צולהו ושכח והכלים כזית לתוך פיו והוא היה נתנה עליו: אם פיקח הוא ממלא כריסו ממנו. דאם יעמוד משם שוב לא יאכל: מלמד שהאוכל אוכל כשני מקומות. ויאכלו דכתיב בקרא אכל חד וחד מאוכלין קאי:

וטליו שושו הבירה צורה. מאי טעמא רב יצחק בר אבדימי ורב חסדא חד אמר כדי שידעו מהיכן באו, כלומר בעונותיכם - י לבכל ועתה משם עליתם, וכל זמן שרואין אותה הצורה זוכרין הגלות והדורות הבאין מספרין לבניהם, וחד שתהא אימת מלכות עליהז. כלומר. אע"פ שאנו כאז תחת מלכות פרס אנו. רבי ינאי אמר לעולם תהא אימת מלכות עליד שנאמר וירדו כל עבדיך אלה אלי וגד ולא כתיב וירדת אחה. רי יוחנן אמר מהכא ויד ה' היתה אל אליהו וישנס מתניו. ועלה שנאמר וירדו כל עבדיך אלה אלי וגד ולא כתיב וירדת אחה. רי יוחנן אמר מהכא ויד ה' היתה אל אליהו וישנס מתניו. ועלה לתרופה, חזקיה אמר להתיר פה אלמים. בר קפרא אמר להתיר פה עקרות לקבל הריון. ואמרינן עלה ושתי אמות למה חד לדהבא וכספא וחדא לבנינא. כלומר כשנותנין לאומנין כותל לבנות דבר קצוב, כך וכך אמה בכך וכך דמים, נותנין אמה י החקדש יתר מכדי באמה הגדולה. כדי שלא יהנו מן ההקדש יתר מכדי

השולחן והמנורה וכיוצא בהן והחצוצרות וכיוצא בהן. פי חומה שוה בקרקע עזרה כגון כר שורא והוא החל שעושין החל נמוך והחומה שחרץ ממנה גבוהה ווה נקרא חל ווו נקראת חומה.

מתנ" שתי חבורות שהיו אוכלות בבית אחד אלו הופכין את פניהם ואוכלין וכר. פירוש משנתנו פסח אחד וחלקוהו ואוכלין אותו בשתי חבורות. אוקימנא לרבי יהודה דתני בבית אחד יאכל ולא בשני בתים וכתיב קרא אחרינא אשר יאכלו אותו בהם מכאן שהפסח נאכל בשתי חבורות. רבי שמעון אומר על הבתים אשר יאכלו אותו בהם מלמד שהאוכל אוכלו בשני מקומות מכאן שהפסח נאכל בשני בתים.